

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ
ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΕΣ 2009
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

A.

Στο κείμενο αυτό ο συγγραφέας αναφέρεται στο κυριότερο πλεονέκτημα του βιβλίου, την ελευθερία επιλογής. Υποστηρίζει, αρχικά, ότι με αυτήν ο αναγνώστης διαβάζει βιβλία με αντικρουόμενες απόψεις, οξύνει την κριτική του ικανότητα, διαμορφώνει αυτόφωτη προσωπικότητα και αναπτύσσει ουσιαστικό διάλογο. Έπειτα επισημαίνει πως αυτή η προσφορά του βιβλίου γίνεται περισσότερο αντιληπτή σε εποχές απολυταρχισμού. Τότε η διάδοση του απαγορεύεται και τα ΜΜΕ που υπηρετούν τον αυταρχισμό επιχειρούν να το παραγκωνίσουν. Στο σημείο αυτό ο συγγραφέας πιστεύει πως βρίσκεται και ο σύγχρονος πολιτισμός, και ως πανάκεια προτείνει το βιβλίο. Εκφράζει τέλος την πεποίθηση πως ο άνθρωπος στον αγώνα ενάντια στην ανελευθερία δε θα πτοηθεί όσο υπάρχει το βιβλίο.

B.1

Πράγματι, κάθε βιβλίο έχει την ιδιότητα να εκφράζει μια συγκεκριμένη άποψη. Αυτή η άποψη συνήθως αναθεωρείται ή παραγκωνίζεται από άλλα βιβλία που υποστηρίζουν παραπλήσιες ή διαμετρικά αντίθετες θέσεις. Ο αναγνώστης που θα επιχειρήσει μια σύνθεση των απόψεων που παρουσιάζονται σε αυτά τα βιβλία θα αποκομίσει ένα σημαντικό πλεονέκτημα: θα εθιστεί στην ανταλλαγή ιδεών. Έτσι θα κινητοποιήσει την κριτική του ικανότητα, θα απαρνηθεί τη θεοποίηση της αυθεντίας και θα εσωτερικεύσει το διάλογο ως μέσο πειθούς και επίλυσης προβλημάτων.

B.2.

α) Επίκληση στην αυθεντία: Ο Βολταίρος είχε πει κάποτε πως τον κόσμο τον κυβερνάνε τα βιβλία. Ο συγγραφέας επικαλείται τα λόγια του Βολταίρου για να ενισχύσει τη θέση του και την επιχειρηματολογία του για την αξία του βιβλίου.

β) Παραδείγματα μεταφορικής χρήσης του λόγου:

- « σε γυμνάζουν στη διαδικασία του διαλόγου»
- « σε καιρούς πολιτικά σκοτεινούς ή ισκιωμένους»
- «..... μαγική, ακατάλυτη, η ζωή που περιβάλλει την αγνότητα του βιβλίου»
- « αν δεν έχει πάρει ολότελα στραβό δρόμο» κ.τ.λ.

B.3.

α) ετερόφωτος ≠ αυτόφωτος
ελέγξιμος ≠ ανεξέλεγκτος
ευθύνη ≠ ανευθυνότητα
ελεύθερη ≠ υπόδουλη, δουλική
αδυναμία ≠ δυνατότητα

β) αρετή = χάρισμα
γνώμη = άποψη
ισχύς = δύναμη

περιφρουρώ = προασπίζω, προστατεύω
φρόνημα = πεποίθηση, σκέψη

B.4

Ενεργητική σύνταξη → μετατροπή σε παθητική:

«.....γιατί εδώ η αυθεντία, όταν κι όπου υπάρχει, με τρόπο πάντως ελέγξιμο, δεν περιφρουρείται από καμιά αστυνομική δύναμη»

Παθητική σύνταξη → μετατροπή σε ενεργητική:

«Ο άνθρωπος δε θα χάσει τη μάχη (του) ενόσω θα υπάρχει καταφυγή του Λόγου, το βιβλίο»

Γ.

Τίτλος: Βιβλίο και ηλεκτρονικά μέσα

Πρόλογος: Αναφορά στο γεγονός πως κάθε χρόνο τέτοια εποχή οι μαθητές καταστρέφουν τα βιβλία. Δε γνωρίζουν την αξία τους. Αναφορά στην αξία του βιβλίου.

Κυρίως Θέμα

1. Γιατί οι μαθητές καταστρέφουν τα βιβλία στο τέλος του σχολικού έτους; Οι φορείς παιδείας γενικότερα δεν καλλιεργούν στο νέο την αγάπη για το βιβλίο. Πιο συγκεκριμένα:

- Οικογένεια: Οι γονείς δε λειτουργούν ως υγιή πρότυπα για την αγωγή των νέων. Δεν παρέχουν ερεθίσματα. Αντίθετα τους στρέφουν προς την εικόνα.
- Σχολείο: Καταναγκάζει και αναπτύσσει χρησιμοθηρική σχέση μεταξύ του νέου και του βιβλίου. Όμως χρησιμοποιεί το βιβλίο για απόκτηση στείων γνώσεων, υψηλού βαθμού (βαθμοθηρία) και για ευρύτερη καλλιέργεια. Έτσι, ο μαθητής καίει τα βιβλία ως εκδίκηση απέναντι σ' αυτό το εκπαιδευτικό σύστημα.
- ΜΜΕ: Κυριαρχεί ο πολιτισμός της εικόνας, η ανάδειξη της τηλεόρασης σε κύριο μέσο άντλησης πληροφοριών και γνώσεων. Είναι πιο ελκυστική η εικόνα από μια τυπωμένη σελίδα.
- Πολιτεία: Έλλειψη ενδιαφέροντος για ανάδειξη του βιβλίου από αυτή, δεν καλλιεργεί ψυχή και πνεύμα στους νέους. Προβάλλει κυρίως ως αξία τον υλικό ευδαιμονισμό.
- Πνευματικοί άνθρωποι: Δε λειτουργούν ως οδοδείκτες και δεν πείθουν τον νέο ποια είναι η αξία της μόρφωσης, πώς να διαμορφώσει μια ολοκληρωμένη προσωπικότητα μέσω του βιβλίου.

Μεταβατική παράγραφος: Απαραίτητο το βιβλίο αλλά και τα σύγχρονα ηλεκτρονικά μέσα πληροφόρησης.

2. Με ποιους τρόπους μπορούν να συνυπάρξουν το βιβλίο με τα ηλεκτρονικά μέσα πληροφόρησης και γνώσης;

α) Σωστή χρήση των ηλεκτρονικών μέσων από τους μαθητές. Να χρησιμοποιούνται ως βοηθητικά μέσα για την απόκτηση γνώσεων και όχι ως αποκλειστική πηγή. Αυτό θα το μάθουν μέσα απ' το σχολείο με την εισαγωγή των ηλεκτρονικών μέσων στην εκπαίδευση, όπως εκπαιδευτικά προγράμματα και χρήση πολυμέσων (συνδυασμός κειμένου – ήχου – εικόνας) για την αποφυγή αποστήθισης.

β) Με την εισαγωγή του ηλεκτρονικού βιβλίου στα σχολεία ο μαθητής θα έχει τη δυνατότητα να επιλέξει τη μορφοποίηση του κειμένου του, να κρατήσει σημειώσεις – σχόλια στις σελίδες του βιβλίου κ.α.

γ) Με τη διαδραστική μάθηση μέσω του διαδικτύου και των πολυμέσων (ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες, επισκέψεις σε μουσεία κ.α) θα συνειδητοποιήσει ο νέος ότι το βιβλίο είναι ένα διαχρονικό και πολιτιστικό αγαθό.

δ) Καλλιέργεια από τα ηλεκτρονικά μέσα της κριτικής σκέψης, της φαντασίας, της αυτοβουλίας των μαθητών, να παρωθούν στην καταβολή πνευματικής προσπάθειας και να ενθαρρύνουν την επαφή με το βιβλίο.

ε) Ανθρωπιστικό περιεχόμενο του εκπαιδευτικού συστήματος. Ανάδειξη της αξίας του βιβλίου ως φορέα γνώσεων και ευρύτερης καλλιέργειας. Αλλαγή της μορφής και του περιεχομένου των σχολικών εγχειριδίων, για να είναι πιο ελκυστικά

στ) Οικογένεια: Γνώση της αξίας του βιβλίου από τους γονείς, ελεγχόμενη χρήση των ηλεκτρονικών μέσων από τους ίδιους. Έλεγχος των νέων λόγω έλλειψης κριτικής τους ικανότητας.

Επίλογος

Συμπέρασμα: Αναγκαία η συνύπαρξη του βιβλίου με τα ηλεκτρονικά μέσα για ατομική και κοινωνική πρόοδο.